

Oponent: doc. PhDr. Jaroslav Bláha, Ph.D.

„Méně je někdy více“ – to rozhodně platí pro bakalářskou práci Soni Pánkové, která si vybrala velice rozkošaté téma „Stroj na pomezí života a umění“. Toto téma nabízí velice pestrou škálu možností, různorodých úhlů pohledů, a to jak v teoretické, tak i výtvarné a didaktické části práce. Autorka v jakési hédonistické lačnosti se snažila vyrovnat se všemi fasetami tématu a výsledkem je přepestrá mozaika drobných kamínků lakonických informací, které postrádají smysluplnou výpověď. Stačí pohled na obsah, aby se čtenáři zatočila hlava z pomyšlení, co jej čeká.

Teoretická část je strukturovaná do tří kapitol:

1. Vymezení pojmů, kde autorka sleduje typologii strojů od mechanických strojů přes elektronické až k robotům.
2. kapitola – Stroj a člověk – charakterizuje vztah člověka k různým typům strojů v základním členění na dopravní prostředky, počítač a „stroje v medicíně“. Názorným příkladem nulové hodnoty informací je podkapitola „Pokrok v medicíně“ v rozsahu 4 (slovy čtyř) řádků. Dokonce celá kapitola 1. Vymezení pojmů o 5 podkapitolách se vejde na jeden a půl stránky při řádkování 2.
3. Stroj v umění je dominantní kapitolou teoretické části. Mapuje vývoj od vynálezce Leonarda da Vinci přes futurismus a další směry 20. století až k pop-artu. Základní chyba spočívá v koncepci. Místo typologie odhalující různé možnosti vztahu člověka a stroje (např. Stroj jako atribut pokroku průmyslové civilizace nebo Mašinismus jako syntéza biologického a mechanického principu atd.) autorka pouze vyjmenovává – navíc ještě značně nedůsledně a nepřesně – směry, ve kterých se stroj a vztah člověka k němu prosazuje. Důsledkem je mechanismus –ismů postrádající proměnlivost kontextů v souvislosti s tématem, a tudíž zkostnatělé schéma umrtvující oborové myšlení. Nemá cenu vyjmenovávat dílčí nepřesnosti či přímo chyby, ale ty, které přímo bijí do očí, je třeba alespoň v náznaku uvést. Tak např. na str. 21 uvádí autorka nesmyslný pojem „sochařský stroj“, na str. 32 zařazuje Césara Baldacciniho a Karla Nepraše k pop-artu. Vrcholem je pak věta na str. 34: „I přesto, že tématem mé práce jsou stroje, tudíž převážně o nefigurativním umění“. Ani jedna ukázka z obrazové dokumentace se netýká nefigurativního umění – to je také v souvislosti se sledovanou tematikou naprostý nesmysl.

Zvídavost autorky tato kapitola, týkající se vztahu člověka a stroje v umění, neuspokojila. Přidala tedy ještě dvě: 4. Design – dokonce s podkapitolami Světová designeři a Čeští designeři a kapitolu 5. Reklamní produkce strojů. Tedy úctyhodná šíře záběru, jež by vystačila na cyklus minimálně 10 bakalářských prací, kterou autorka „vtěsnala“ na 32 stránek textu včetně 18 reprodukcí, navíc s velkorysou grafickou úpravou – samotný text tedy odhaduji maximálně na 15 normostran. Obdobné megalomanství prokázala autorka i v pedagogické části. Úctyhodná je odhadovaná časová náročnost výtvarného projektu na téma Stroj na pomezí života a umění: „Průběh školního roku“. Tomu by také odpovídal i počet dílčích témat: 11.

Víceméně nesystematický se jeví i výběr odborné literatury. Jestliže autorka často vychází z Průvodce výtvarným uměním IV, pak nechápu, proč ignoruje Průvodce výtvarným uměním V, který se týká 2. poloviny 20. století, kdy téma člověk a stroj graduje – pak by se nedopouštěla výše uvedených chyb. Z obdobných důvodů postrádám v seznamu literatury katalog Akce, slovo, pohyb, prostor (GHMP). Při obhajobě se zaměřte na následující okruhy otázek:

1. Na dílech níže uvedených umělců 2. pol. 20. stol. demonstруйте odlišný způsob vztahu k tématu Člověk a stroj: Jean Tinguely: Basluba č.3, Nicolas Schöffer: Maketa světelné věže, Karel Nepraš: Rodina připravená k odjezdu, Chris Burden: Přibitý.
2. K výše uvedeným autorům a jejich dílům vyberte odpovídající dílčí téma z pedagogické části. I přes značné výhrady doporučuji práci k obhajobě.

Návrh na hodnocení: Dobře

